

בית מדרש גבוה ללכהנים

ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק שיבנה בב"א

גליון תקופתי היו"ל ע"י בית מדרש גבוה לכהנים' לחיזוק לימוד הלכות עבודת ביהמ"ק / גליון 41 / חודש חשוון

מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה.. ושבנו בנים לגבולם

אבותינו אנחנו באשמה גדולה עד היום הזה וגו', ועתה כמעט רגע היתה תחינה ולתתנו מחיה בעבודתנו, כי עבדים אנחנו ובעבודתנו לא עזבונו, הכוונה עדיין עבדים אנחנו כיון שלא עשו תשובה, אמנם במדרגת בנים, ואפ"ה לא עזבונו, אבל באמת היתה פקידה בעולם, וחסרו השראת שכינה, והנה האלשיך פירש רחל מבכה על בניה, על בית ראשון שחרב, מאנה הנחם על בניה על חורבן בית שני עיין שם, ולפי דבריו אומר אני שהיתה תשובת הקדוש ברוך הוא ג"כ על זה הדרך, על הפקידה של חורבן בית ראשון ששב בימי עזרא, אמר ושבנו מארץ אויב, ולא אמר ושבנו בנים, אבל על הגאולה האחרונה ויש תקוה לאחריה דייקא שזה יהיה באחרית הימים, אמר ושבנו בנים לגבולם שיהיו במדרגת בנים, ובימי עזרא באמת לא שבו כולם רק מקצתן, והיינו א' מעיר וגו',

ולפי דרכנו יש לומר הכל על הגאולה עתידה, אלא ששמואל אומר בסנהדרין דף צ"ז דיו לאבל שיעמוד באבלו, אבל ע"כ יש קץ אחרון שאי אפשר יותר להתאחר, אלא שאז הקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מושל כהמן, וגוזר עליהם גזירות קשות, והיו מוכרחים לתשובה ותשובה זו שעי"י יסורים נקראו עבדים כמו שהארכתי בדרוש (דרוש י"ז) אבל אם ישראל יתעוררו מעצמם קודם הקץ האחרון, אז יקראו בנים וזהו מאמר הקדוש ברוך הוא, כי יש שכר לפעולתך נאום ה', דהיינו אם התשובה תהיה ע"פ התעוררות ישראל נקרא זה פעולה של ישראל והמה נקראים ע"ש כנסת ישראל, ואמר יש שכר לפעולתך ושבנו מארץ אויב שעקר תשובה שלהם מתעורר על שם שהם בארץ אויב בארץ טמאה כבבל ואינם על שולחן אביהם, כבן הנכסף לבית אביו, ובזה הדבר פשוט שהם במדרגת בנים, אלא ידעתי עקר צער שלך כנסת ישראל אם תתמהמה הגאולה עד אחרית הימים שאז אתה סובר שדיו לאבל שיעמוד

הכי איתא בירמיהו ל"א י"ד: 'כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה כי איננו, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך נאום ה'. ושבנו בנים לגבולם.

ודברים נפלאים כתב בזה בדרושי הצל"ח (דרוש יח) וז"ל: הנה בקול יללת השכינה כפל על בנים. שהרי כבר אמר מבכה על בניה, ולמה חזר ואמר עוד הפעם על בניה. דהיינו מאנה להנחם על בניה כי איננו. והי די באמרו מאנה הנחם כי איננו. וכן בתנחומים שמנחם אותה הקדוש ברוך הוא. המאמר כפול, ושבנו מארץ אויב. ושוב אמר ושבנו בנים לגבולם. והרי האי ושבנו מארץ על הבנים קאי. ומה זה בא להוסיף ושבנו בנים לגבולם.

הנה צער השכינה בגלות ישראל בארץ מצרים כפול. הא' על עיקר הגלות וצרות ישראל אשר בצרתם לו צר, ודאגה שני' פן ח"ו בהתרחקם מגבול הקדושה. יעזבו תורת ה' וישכחו כי המה זרע קדש. ויתערבו בארצות וילמדו מעשיהם. ואף אם בסוף הקדוש ברוך הוא יעשה למען שמו הגדול ויגאלם, לא יהיו במדרגת בנים למקום, ומלבד החסרון הגדול כי יאבדו שם בנים, עוד יש כליין גדול בזה, דבסנהדרין (דף קי"א ע"א) פליגי רשב"ל ור' יוחנן בקרא, ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה, ר' שמעון בן לקיש אומר דברים כמשמעו, ר' יוחנן אמר לא ניתח למרייהו דאמרת להו הכי אלא א' מעיר מציל כל העיר, א' ממשפחה מציל כל המשפחה, ואומר אני אם נשארו במדרגת בנים, ובני אב אחד קרובים זה לזה, ומצטערים זה על זה, ושייך שאחד יציל חבירו, אבל אם הם במדרגת עבדים, אין עבדי אדון אחד קרובים להדדי, ולא מצטערים א' על חבירו, ואז ח"ו מקרא כמשמעו א' מעיר כדאמר רשב"ל, וזהו רחל מבכה על בניה, הראשון על עקר גלותם, אלא שעל זה יש תנחומים שיגאל אותנו הקדוש ברוך הוא, אבל מאנה להנחם על בניה כי איננו, פן ח"ו יאבדו מדרגת בניה, ואוי לאותה בושה להקרא עבדים, ועוד שח"ו יתקיים אחד מעיר.

והנה בימי עזרא גרם החטא, ונשאנו נשים נכריות, ואומר אני שזהו כוונת עזרא (ט' י') אלקי בשתי ונכלמתי וגו', מימי

לתגובות הערות והארות בכל נושאי הגליון
ולקבלת הגליון במייל ניתן לפנות לטל'
0504166339 או במייל

K0504166339@gmail.com

לשותפות ותרומות ניתן לתרום במכשירי
נדריים עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים'

באבלו ואכריחם
לתשובה
מוכרחת ע"פ
מושל קשה, ואז

המשך בעמ'
הבא ←

יאבדו שם בנים, לא כן אלא הקדוש ברוך הוא סובל אבילות וממתין עד שאנחנו נשוב, וכדאמר רב שאין הדבר תלוי אלא בתשובה, וזהו ויש תקוה לאחריתך דהיינו אפילו לאחרית הימים, ג"כ יש תקוה וישבו בנים לגבולם, שגם אז יעשו תשובה מאהבה או מיראה עכ"פ ולא ע"י יסורים וישארו גם אז במדרגת בנים, באופן שהקב"ה סובל אבילות בשבילנו שנשאר בנים לו ואם כך גדלה אהבתו אלינו איה אהבתנו אליו.

וכן בשו"ת ציץ אליעזר (חלק י סימן י) אחר שציין לדברי הצ"ח הללו כתב שהטעים את הפירוש גם הגאון בעל ערוך השלחן באחד מדרשותיו (במאסף דרושי). והוא זה, דבפסוק בא כאילו הכל בכפילות: קול ברמה – נהי בכי תמרורים. רחל מבכה על בניה – מאנה הנחם על בניה. גם תשובת ה' לה באה ג"כ בכפילות: מנעי קולך מבכי – ועיניך מדמעה. כי יש שכר לפעולתך נאום ה' וישבו מארץ אויב – ויש תקוה לאחריתך וישבו בנים לגבולם. ומבארים על כן דרחל צועקת ובוכה על שני דברים מיוחדים, האחת על הגלות, שדוחקים ולוחצים את בניה. והשנית על העדר הרוחניות, בשעה שמסתכלת בפרצוף כל אחד מישראל ואיננה רואה עליו הפרצוף הישראלי של ישראל סבא, הקול ברמה הוא על הראשון, והנהי בכי תמרורים משמיעה ביותר על השני, ומפרש קרא ואזיל, רחל מבכה על בניה, על סבלם וצערם בעול הגלות המר והנמהר. אך ביותר תבכה ותתמרמר בבכי, ומאנה להנחם על בניה כי איננו כשהיא רואה ומסתכלת ואינה מכירה את בניה כפי שהיו, כי סר מהם הצלם האלקי הישראלי עתיק היומין. ועל זה משיב לה הקדוש ברוך הוא ומנחמה, בכפלים: מנעי קולך מבכי על ראשון, ועיניך מדמעה על האחרון, ועל הראשון משיב כי יש שכר לפעולתך, וישבו מארץ אויב, ועל השני משיב ויש תקוה לאחריתך וישבו בנים לגבולם כלומר, לגבולם הרוחני כמאז ומקדם. ודפח"ח.

ועוד כתב הצ"ח שם בהמשך: כה אמר ה' וגו' הנה צער כנסת ישראל כביכול כפל מצערנו, כי צערנו על שגלינו מארצנו, ונתרחקנו מעל שולחן אבינו, ואוי לבנים שגלו מעל שולחן אביהם, אבל צערנו היא ג"כ צער לכ"י, ובצערנו צער לה, ועוד צער כפול פן בהתערבם בגוים ילמדו ממעשיהם, וישכחו מי המה, כבן מלך שגלה אצל הכפרי, ונתגדל שם שנים הרבה, ששוכח נימוסי מלכות, ושוב אינו נכסף לבית אביו, לבקש רחמים על זה, והבטיח הקדוש ברוך הוא נגד ב' דאגות הללו, הבטחה ראשונה וישבו מארץ אויב, שלא ילמדו מעשיהם לחלוטין, ובהכרח עכ"פ יעשו תשובה, והבטחה שני' וישבו בנים לגבולם, שישבו לארץ הקדושה, ולכן פעם ראשון לא אמר וישבו בנים, שעדיין קודם תשובה אינם במדרגת בנים, אבל אמר וישבו מארץ אויב, שאף בהיותם בארץ אויב יתנו לב לתשובה, אי נמי לאידך גיסא וישבו מארץ אויב, שישבו לארצם מארץ אויב, והנה הא ודאי קיבוץ גלויות תלוי בתשובה, וכלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי בתשובה, אמנם אז ח"ו לא תהיה התשובה ע"י התעוררותנו מאהבה או מיראה, סוף הדבר להשיבנו ע"י יסורין שהיא מדריגה היותר גרוע, וכמו שאמרנו רז"ל הקדוש ברוך הוא מעמיד מלך כהמן,

אמנם מה שהקב"ה ממשיך הקץ, והלא בידו תיכף ליתן בלב המלכים לגזור עלינו גזירות קשות, כמו בימי אשורוש זה היא לטובתנו, דנחלקו רז"ל בפירוש אחד מעיר ושנים ממשפחה אם היא כפשוטו ח"ו, וכמו שהיה במצרים וחמשים עלו, ורובם מתו בג' ימי אפילה, או א' מעיר מציל כל העיר, ומר אמר חדא וכו', שאם תהיה התשובה מעצמינו, הן מאהבה שאין לך מדה טובה מזה, או אף מיראה מ"מ כיון שעדיין במדרגת בנים, כדאמרינן ביומא (דף פ"ו) שובו בנים, דמוקי מאהבה ומיראה, ואז אין האב מכלה בנו, וא' מעיר מגין וכן שנים ממשפחה, אבל אם אינן עושים תשובה, כי אם על ידי יסורין, ושוב קרואין עבדים כדאמרינן שם ביומא, אז חלילה א' מעיר כמשמעו, נמצא שמה שהקב"ה ממשיך הקץ כל כך הוא לטובתנו, שאינו רוצה לעשות כליה ח"ו בישראל, וזה מה שאמר היום בהפטרך, ואהבת עולם אהבתך ע"כ משכתך חסד, שמה שמשכתך כל כך בגלות זמן רב, מחמת שאהבת עולם אהבתך, וזהו דאגת כ"י, שאולי ח"ו נהיה קשי עורף, ולא נשוב מעצמינו, ואז אף אם הקדוש ברוך הוא ימלוך בחמה שפוכה, מ"מ יהי כליון בישראל, ונגד זה הבטיח הקדוש ברוך הוא וישבו מארץ אויב, שלא אבדה התקוה לנצח, והקב"ה ישיב שבותינו, ואם יתמהמה אחכה לו, ונגד הדאגה השניה הבטיח וישבו בנים שתשובה שלנו תהיה במדרגת בנים מאהבה, או לכל הפחות מיראה קודם היסורין ואז א' מעיר מגין.

והנה הקדוש ברוך הוא ממשיך עול הגלות ומאריכו, ולא יעזוב כ"י לנצח אבל אם ח"ו ניתן כתף סוררת ח"ו אין ברירה, כי אם שימלוך בחמה שפוכה, ומה לנו ולצרה זאת, הלא טוב לנו שוב מעצמינו, שובו וחיו ואם הס"מ מזדעזע בשעת תקיעת שופר, אולי זה הוא השופר הגדול, ומטי זימנא להתבלע, הלא כהנה יש לנו להזדעזע, ועורו ישנים מתרדמתכם, והלא עיקר מצות תקיעת שופר לעורר בתשובה ולבקש רחמים, ואף שהיום כבר יום טוב שני, לא יעלה בדעתכם מה שנעשה כבר נעשה אתמול, ומה יפעל השופר היום, לא כן הוא, הקדוש ברוך הוא ממתין בדין ישראל עלינו, עד נעורר רחמים ע"י השופר.

תקציר מהלכות עבודת ביהמ"ק שנלמדו בבית מדרשנו

אי מותר לכהן לחבול בעצמו ולהסיר אצבע יתירה וכדו'

דבעינן ושב אל משפחתו למוחזק שבמשפחתו והיינו שיוכל להיות כהן אח"כ א"כ גם כאן כיון דיש לומר מהרה יבנה ביהמ"ק כמו דאסרו לכהנים לשתות בזמן הזה וא"כ איך יכולים להטיל בו מום דלמא מהרה יבנה בהמ"ק. אמנם אחר העיון נראה דל"ש כאן זאת דבאמת גם להטיל מום בבכור וכתוב לא יהי בו מום וקרינן לא יהי היינו דוקא לאחר שבא לעולם אבל קודם שיצא לאויר העולם מותר וה"ה כאן בזממה"ז אין כאן קדושה כ"כ ורק מהרה יבנה ביהמ"ק א"כ אנו מטלינן בו מום קודם שיבנה ביהמ"ק והוי כמו קודם שיצא לאויר העולם וא"ל דשאני התם דשם אין כאן קדושה כלל אבל כאן הרי יש קדושה עכ"פ דז"א דעכ"פ תוך למד הוי ספק נפל בודאי לא אלים הקדושה כך ושוב מותר כמ"ש מעלתו.

ובשו"ת עטרת פז (חלק א כרך ג - חושן משפט, מילואים סימן ז עמוד תעז) נמי ציינן לדברי השוא"מ הללו, וכתב: ומה גם דעוד יש לומר דע"י הניתוח הנו' אפשר שהוא נכשר לעבודה וכגון דיש בו מום הפוסל לכהונה שחוטמו גדול מאבריו וכהא דתנן במתני' דבכורות (פ"ז מ"ד), ועתה ע"י ניתוח זה הוא מסדרו אדרבה הוא נכשר לכהונה. וצ"ב. ומ"מ כל שחותך האבר יש לו להזהר שלא לטמאות בו דהא אבר הנקצץ מהאדם הוא מטמא באוהל וכמו שמפורש בדברי רש"י במס' שבת (פב ע"ב ד"ה אינה לאברים) שאבר מן החי שנחתך מטמא באוהל. יעו"ש.

וראה במאמרו של הרב חיים צבי דויטש בקובץ מבקשי תורה (ל, תשס"א, רעג - רעה) שהאריך בכל דינים אלו. עי"ש.

ובס' חשוקי חמד (מסכת בבא בתרא דף קכה). כתב: מעשה באדם שנחלשה ראייתו עקב 'ירוד' קטרקט' בשתי עיניו, ואינו רואה היטב אלא ע"י מאמץ מקרוב. והוא מסתפק האם לעבור ניתוח להסיר את הקטרקט, כי הוא יכול להסתדר גם בלי הניתוח. ושואל מהי דעת תורה?

תשובה. נראה שאם הוא כהן ראוי שיעבור את הניתוח, כדלהלן: שנינו במסכת נגעים (פ"ב מ"ג) 'כהן הסומא באחת מעיניו או שכהה מאור עיניו לא יראה את הנגעים שנאמר (ויקרא יג) לכל מראה עיני הכהן. וביאר הרמב"ם בפירושו (שם) 'שנחלשה ראייתו עד שאינו רואה כדרך הבריאים'. וכן פסק הרמב"ם (פ"ט מטומאת צרעת ה"ה) 'בעלי מומין כשרים לראיית נגעים ובלבד שלא יהיה סומא ואפילו

הנה דן בזה בשו"ת שואל ומושיב (מהדורה קמא חלק ג סימן טז) וז"ל: והנה שאלתו כהן אחד נולד לו בן זכר ויש לו אצבע יתירה על האגודל ויש בו שני פרקים וצפורן ועצם כראוי כשאר אצבעות אך אינו עומד בשורות האצבעות רק עומד על הפרק התחתון של אגודל היד דהיינו למעלה מן הגליד התחתון ויש כאן רופא מומחה שרוצה לחתכו ע"ז שאל אם מותר לחתכו מחמת מטייל מום בכהן. והנה מעלתו האריך בזה ובאמת בראשית השקפה נזכרתי מדברי הש"ס קדושין כ"א ע"ב דחכמים אומרים אין עבד עברי כהן נרצע מפני שנעשה בעל מום ופריך הש"ס ויעשה בעל מום א"כ משמע דמותר לעשותו בעל מום וראיתי שמעלתו הרגיש בזה [והבית יצחק (יו"ד ח"א סי' קנ"ט אות ט') כתב דאפשר דהא דפריך הכא ויעשה בעל מום הוא רק במום עובר, דהתוס' בבכורות (לז ב) כתב דע"י הרציעה הוא רק נעשה בעל מום עובר ולא בעל מום קבוע], אמנם כשאני לעצמי דחיתי ראוי' זו כי רש"י פי' מה בכך והלא רציעה מצוה הוא כפי הנראה הרגיש בזה וע"כ פי' משום דרצועה מצוה היא ולצורך מצוה בודאי מותר ובה אין קושיא מה שהביא מעלתו ממש' פרה ויומא דף ב' דהי' מטמאין בידים את הכהן ואיך מותר לטמאות מפני גזירות הצדוקים ולפמ"ש א"ש דכל שהוא לצורך בודאי מותר אף שאינו רק משום גזירות הצדוקים ובלא"ה ל"ק משם דשם אינו מטמאין אותו לעולם רק לצורך הפרה וכיון שלאחר ז' ימים יהי' טהור פשיטא דכל שהוא לצורך בודאי מותר ועכ"פ י"ל גם ברצועה שהיא מצוה דאורייתא מותר וכ"ש היא וא"כ כל שאינו למצוה אסור להטיל. אמנם באמת אין ראייה משם דהנה נחלקו הפוסקים והובא במ"א ס' ר"א אי הך דוקדשתו היא דאורייתא או דרבנן ולפענ"ד הי' נראה להכריע דאף למ"ד דאורייתא הוא דוקא בזמן שבהמ"ק קיים והי' ראוי לעבודה והי' בקדושת כהונתו כמ"ש הרמב"ם רפ"ד מכלי המקדש שמצות עשה לחלוק כבוד לכהן שנאמר וקדשתו לקדשו להכינו לקרבן הרי דעיקר המצוה הי' בשביל קדושת כהונתו לקרבן ומזה נמשך כל חלוקת כבוד שנותנים לו מפני קדושת כהונתו משא"כ בזממה"ז שבעוה"ר חרב בית קדשנו כיון שניטל כבוד מבית חיינו ניטל גם כבוד הכהן ואינו רק דרבנן א"כ בזממה"ז אין כאן איסור כ"כ ממילא אין ראוי מקדושין דשם בזמן שע"ע נרצע ובזמן שהיובל נוהג ביהמ"ק קיים ולכך אי לאו דהי' מצוה ברציעה הי' אסור אבל כעת אין כאן איסור אברא דלפ"מ דאמרו בקדושין שם

באחת מעיניו, ואפילו כהן שכהה מאור עיניו לא יראה את הנגעים שנאמר לכל מראה עיני הכהן. וכתב הברכי יוסף (חו"מ סימן ה אות יג ד"ה וחמותי) שהכוונה כפי פירושו במשנה, ולא כמאן דאמר שאינו רואה כלל. ויעוין בתויו"ט על המשניות שם, שכתב שדוקא בסומא, שאינו רואה כלל, כהן פסול אפילו אם הוא סומא רק באחת מעיניו, אבל בכהו עיניו של הכהן, אינו נפסל אלא אם כן כהתה ראייתו בשתי עיניו, יעו"ש בתפארת ישראל שביאר דין זה. וא"כ נמצא שכהן הסובל מקטרקט 'ירוד' בשתי עיניו, אף שרואה בקירוב, מ"מ פסול לראיית נגעים, כיון שאינו רואה כדרך הבריאים. ולכן נראה שיעשה את הניתוח, כדי שיוכל לקיים מצוות 'לכל מראה עיני הכהן, ויקיים מאמרם ז"ל (שבת דף לא ע"א) 'צפית לישועה'. וכעין מה שכתבנו בחשוקי חמד עמ"ס פסחים (דף סב ע"ב) בענין המגדל כבשים שירשום תאריך לידתם, כדי שכשיבנה בית המקדש נדע האם הכבש בן שנה לצורך הקרבנות. ויקיים בו מה שאמרו חז"ל (מסכת דרך ארץ פרק המינין ה"כ) 'הנאנחים, והנאנקים, והמצפין לישועה, והמתאבלים על ירושלים, עליהם הכתוב אומר לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר':

וכבר דנו רבותינו מדוע לא נוהגת מצוות ראיית נגעים בזמן הזה, כמובא בסוף הקדמות 'מראה כהן' לתפארת ישראל על מסכת נגעים, וז"ל: "ומימי תמהתי למה אין נוהגין כן בזמן הזה, וזכרתי ימים מקדם שבילדותי הצעתי תמיהתי זו לפני הגאון הגדול מה' עקיבא אייגר זצוק"ל, והשבני שגם הוא תמה על דבר זה ושאלו לז' תירוץ המתקבל על הדעת". ובתפא"י עצמו מעלה אפשרות דמכיון שאין לנו כהן מיוחד לא נוכל לקיים טהרה ע"י העברת תער על הראש והזקן, ובנגעי בתים ובגדים משום שמעונים שריפה ונתיצה ולא אלימא חזקת כהונה נגד חזקת ממון, עיין שם. ולפי תירוץ זה, יש גם בימינו מצות מצורע כשאין למצורע פאות וזקן, ולכן ראוי להינתח כדי שבאם תזדמן מצוות מצורע לפניו, יוכל לטהרו. עוד יעוין בתפארת ישראל (שם אות יח) שדן אם יש לכהן משקפיים, אם יכול לראות נגעים, ולבסוף הכריע שיוכל לראות. ויש מפקפקים בזה, וכתבו שיתכן שאם אינו רואה טוב בלי משקפיים, הרי זה נחשב למום לענין ראיית נגעים. והנה לפי צד זה, יתכן שיש ענין שכהן יעשה ניתוח להסרת משקפיים כדי שיוכל לראות נגעים.

אולי ניתן להוסיף בדרך מליצה, שאותו כהן הסובל ממאור עיניו, ע"י ראיית הנגעים, יתבונן בנפלאות ה', שכל שיערה ושיערה יונקת מגומא ומעין שלה ולא משל חבירתה, שאילו לא היה מחשיך מאור עיניו של אדם, כמובא במסכת בבא בתרא דף טז ע"א 'הרבה נימין בראתי באדם, וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה, שלא יהיו שתיים יונקות מגומא אחת, שאלמלי שתיים יונקות מגומא אחת, מחשיכות מאור עיניו של אדם'. ואיתא במדרש

תנחומא (פרשת תזריע סימן ו) מעשה בכהן אחד שהיה רואה את הנגעים מטה ידו בקש לצאת לחוצה לארץ, קרא לאשתו אמר לה בשביל שבני אדם רגילין לבא אצלי לראות את הנגעים קשה עלי לצאת מעליהם אלא בואי ואני מלמדך שתהא רואה את הנגעים אם ראית שערך של אדם שיבש המעין שלו תהא יודעת שלקה לפי שכל שער ושער ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו יבש המעין יבש השער, אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער ברא לו הקדוש ברוך הוא מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, אתה שאתה בן אדם כמה שערות יש בכך ובניך מתפרנסין על ידך לא כל שכן שיזמן לך הקדוש ברוך הוא פרנסה לפיכך לא הניחה אותו לצאת חוצה לארץ", ע"כ.

ובתשובות והנהגות (כרך ד סימן רסב) כתב: נשאלתי אודות כהן שנקטעה האצבע שלו בתאונת דרכים ומחוברת קצת, ובשעת הניתוח הרופא חותך את האצבע לגמרי ומיד מחברו, ובאו עוררין לאסור ניתוח זה כיון שאבר מן החי מטמא באהל, והכהן עובר בזה באיסור לאו דטומאה דאסור כשאין פיקוח נפש, שבמתרפאין לא שרינן לחלל שבת בדאורייתא בסכנת אבר לבד וכמבואר במחבר שכ"ח (סעיף י"ז) 'יעי"ש', וכיון שבשעה שיחתוך את האבר ומונח לרגע עמו באהל יש אז טומאת אהל, [אם הוא אבר שלם או באופן שמטמא מדין בשר מן החי], ועוברין כל רגע באיסור טומאת כהן שהיא לאו ועשה, א"כ ראוי למנוע שלא יעשה ניתוח זה.

והעלה להקל אך ישתדל שהמנתח יהיה רופא עכו"ם מומחה, וירדימו את הכהן, שבהרדמה מלאה הוא לא מרגיש ולא מסייע, ואיסור טומאת כהנים קילא שאינו שוה בכל, וע"כ נראה דיש כמה צדדין להתיר וכמו שנתבאר. אבל למעשה לא מלאני לבי להתיר איסור תורה דטומאת כהן בדברינו הנ"ל וצריך שיסכימו לזה גדולי הוראה בכל מקרה ומקרה בנפרד, ויבררו כל פרט ופרט ויחליטו אם יש מקום להתיר.

כתב החפץ חיים (ליקוטי אמרים פרק יא): כשאנו אומרים בקדושה ממוקד ומלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך הרי אנו מדברים כזבים לפני הקדוש ברוך הוא, כי אין הדבר כן באמת, כי הלא לא ניכר כלל עלינו שהננו מחכים, וראיה שאיננו מוכנים כלל לביאתו [דלשון מחכים משמע שהננו כבר מוכנים מצדנו ורק אנו מחכים לביאתו] ע"כ אם אנו רוצים באמת ובתמים שיבא אליהו הנביא אלינו במהרה צריכים אנו להיות מוכנים לפני יום בואו בתורה ובתשובה, ואז בצדק נוכל לומר כי מחכים אנחנו לך, כי הלא אז יהיה מינוח שהננו מחכים וכיון שנחכה בודא בא יבא ולא יאחר, וכמאמר הנביא חכה לו כי בא יבא דמשמע אם תחכה לו בא יבא תיכף ולא יאחר.

וכזה שמעתי על גאון אמיתי אחד בדור שלפנינו שחפצה עיר אחת לקבל אותו לראב"ד בעירם ולא רצה לקבל עליו משרת הרבנות, וכשבאו שני שלוחים ואמרו לו רבינו, ידע הוד כבודו כי שלשים אלף יהודים ממתנינים לביאתו כששמע דבריהם אלו, אמר להם, א"כ הדבר, אני מקבל, ותיכף לבש בגדיו לילך אתם.